

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]

Total No. of Questions : 26]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **302-M (RS)**

Code No. : **302-M (RS)**

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

[Total No. of Printed Pages : 4

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ

D.El.Ed. FIRST YEAR

ಶಿಕ್ಷಣ

EDUCATION

ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪರಿಚಯ

INTRODUCTION TO BASIC CONCEPTS

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 03. 01. 2020]

Date : 03. 01. 2020]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी अति योग्य उत्तराची निवड करा आणि उत्तर-पत्रकेमध्ये उत्तर लिहा. सर्व प्रश्न सोडविणे सक्तीचे आहे :

10 × 1 = 10

1. 'शिक्षण हे फक्त अध्ययनापेक्षा अधिक सखोल मुद्दानुसार आहे किंवा कांहीतरी कसे करण्याप्रमाणे आहे.' कोणत्या शिक्षणातज्ञाची ही व्याख्या आहे ?

(A) जॉन डेवी

(B) आर० एस० पीटर्स

(C) महात्मा गांधी

(D) स्वामी विवेकानंद.

D. El.Ed. - I (RS)

9004

[Turn over

2. ज्ञानाविषयी खालीलपैकी कोणते विज्ञान बरोबर आहे ?

- I. आम्हाला आपले आयुष्य जगण्यासाठी आवश्यक अध्ययन कौशल्य म्हणजे परिकल्पनीय ज्ञान होय.
- II. मुलभूत परिकल्पना आणि विषय घटकाची तत्वांच्या आकळना संदर्भात पद्धतीय ज्ञान आहे.
- III. मेटा ज्ञानात्मक माहिती ही आपल्या स्वतःच्या आकलनासंदर्भात आहे.

ह्या पैकी

- (A) I आणि III (B) I आणि II
(C) II आणि III (D) फक्त III.
3. सामाजिक आंतरक्रिया सिद्धांतानुसार ज्ञानात्मक विकासाच्या प्रक्रियेचा क्रम आहे
(A) लक्ष, स्मरण, चलीत प्रतिसाद, प्रस्तावना
(B) स्मरण, चलीत प्रतिसाद, लक्ष, प्रस्तावना
(C) लक्ष, प्रस्तावना, स्मरण, चलीत प्रतिसाद
(D) स्मरण, लक्ष, चलीत प्रतिसाद, प्रस्तावना.
4. नितीन हा 6 वर्षे वयाचा आहे आणि तो मानसिक योग्यता आणि हक्क दर्शवितो. तो खालीलपैकी कोणत्या ज्ञानात्मक विकासाच्या पायरीत आहे ?
(A) संवेदी चलीत पायरी (B) मूर्त क्रियात्मक पायरी
(C) पूर्व-क्रियात्मक पायरी (D) औपचारिक क्रियात्मक पायरी.
5. 'भ्रम' याचा तांत्रिक अर्थ आहे
(A) भ्रम विश्व (B) रात्री स्वप्नाळू
(C) निराश (D) दिवसा स्वप्नाळू.
6. बालकांना त्यांच्या भावना व्यक्त करण्यास मदत करणारा खेळ आहे
(A) सांकेतिक खेळ (B) युक्ती खेळ
(C) परिचय खेळ (D) बदली खेळ.
7. अध्ययनकर्त्याविषयी खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?
I. सर्व अध्ययन कर्त्यांचा अध्ययन वेग सारखाच असतो
II. अध्ययन कर्ते त्यांच्या अध्ययन शैलीमध्ये वेगवेगळे असतात
III. सर्व अध्ययन कर्ते पुष्कळ मुद्दावर अध्ययनात वेगवेगळे असतात.
- ह्या पैकी**
- (A) I आणि II (B) I आणि III
(C) II आणि III (D) I, II आणि III.
8. समावेशक शिक्षणाच्या मुल्यांची शिक्षकामध्ये उणीव असणे हे कोणत्या प्रकारच्या अडथळ्याचे उदाहरण आहे ?
(A) शारीरिक अडथळे (B) सामाजिक अडथळे
(C) शैक्षणिक अडथळे (D) नैतिक अडथळे.

9. धर्म, वंश, जात, लिंग, जन्मस्थळ किंवा यापैकी कोणत्याही पार्श्वभूमीवर कोणत्याही नागरिकामध्ये राज्य सरकारने भेदभाव करू नये असे खालीलपैकी कोणत्या कलमात सांगितलेले आहे ?
- (A) 15(1) (B) 51(A)
(C) 21(A) (D) 28.
10. सामाजिक व्यवस्थेच्या समुदायाच्या मालकीसाठी प्राथमिक शिक्षणाच्या सार्वत्रिकरणाचा कार्यक्रम आहे ?
- (A) जिल्हा प्राथमिक शिक्षण कार्यक्रम (B) नली कली कार्यक्रम
(C) पढे भारत बढे भारत (D) सर्व शिक्षा अभियान.

भाग - II

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर अर्ध्या पानापेक्षा जास्त असू नये : 5 × 2 = 10

11. अनुभवीय अध्ययन सिद्धांताचे चार मुद्दे लिहा.
12. बालकाच्या सामाजीकरणामध्ये संस्कृतीची भूमिका कोणती ?
13. संवेदी-चलित पायरीची शैक्षणिक सूचिते लिहा.
14. क्षेत्र समीप विकासाचा (ZPD) अर्थ लिहा.
15. समावेशकातील अडथळे काढून टाकण्यासाठीची तुमची तंत्रे कोणती ?
16. प्रतिभावंत बालकाच्या चार योग्य लक्षणांची यादी करा.
17. जिल्हा प्राथमिक शिक्षण कार्यक्रमाची चार उद्दिष्टे लिहा.
18. 'आपली संपूर्ण संस्कृती मुल्यवर्धित श्रीमंत करणे आणि तिचे जतन करणे.' एक शिक्षक म्हणून या मुलभूत कर्तव्याचे विकसन बालकामध्ये तुम्ही कसे कराल ?

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायी प्रश्न दिला आहे. त्यापैकी (a) किंवा (b) याचे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर एका पानापेक्षा जास्त असू नये : 8 × 5 = 40

19. (a) राष्ट्रीय पाठ्यक्रम चौकट 2005 यांनी यादी केलेल्या कोणत्याही पाच शैक्षणिक ध्येयांचे वर्णन करा.

किंवा

- (b) 'समाज हा शाळेचा कणा आहे.' शाळा आणि समाज यांच्या संबंधाच्या पार्श्वभूमीवरून या विधानाचे वर्णन करा.
20. (a) सध्याच्या स्थितीत एक विद्यार्थी-शिक्षक म्हणून तुम्हाला विकसित करणे आवश्यक असलेल्या पाच योग्यता (पात्रता) लिहा.

किंवा

- (b) बालकाच्या सामाजीकरणामध्ये प्रसार माध्यमाचा उपयोग तुम्ही कसा कराल ?

21. (a) शिक्षणाच्या समाजशास्त्राच्या कोणत्याही पाच संधीचे थोडक्यात वर्णन करा.

किंवा

(b) 'विकासाचा सारखेपणा ही गतिमान प्रक्रिया आहे' या विधानाचे वर्णन करा.

22. (a) 'मानव मुलतः सामाजिक प्राणी आहे, सामाजिक क्षेत्रामध्ये सर्व कांही अध्ययन घडून येते.' स्पष्ट करा.

किंवा

(b) 'सामाजिक क्षेत्रात लोकांचे व्यवस्थितपणे अध्ययन घडून येते.' या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

23. (a) 'बालकाच्या विचारांच्या आकलनाची चूक ही खिडकी आहे.' एक शिक्षक म्हणून वर्गखोलीमध्ये बालकाने केलेली ही चूक तुम्ही कशी दुरुस्त कराल ?

किंवा

(b) 'बाल्यावस्थेनंतरचा काळ हा संपादनेसाठी गंभोर काळ असतो.' चिकित्सा करा.

24. (a) किशोर अवस्था ही आदर्शमय आणि भितीचे वय आहे. स्पष्ट करा.

किंवा

(b) अध्ययन ही प्रक्रिया तसेच उत्पादन असे दोन्हीही आहे कसे ? स्पष्ट करा.

25. (a) प्रतिभावंत बालक ओळखण्यासाठी तुम्ही वापरलेल्या कोणत्याही पाच परिमाणांचे पृथःकरण करा.

किंवा

(b) सध्याच्या स्थितीतील समावेशक शिक्षणातील अंतर्भूत अडथळ्यांचे स्पष्टीकरण करा.

26. (a) तुमच्या शाळेमध्ये आरक्षण धोरणाचा फायदा तुम्ही कसा आमलात आणाल ?

किंवा

(b) एक शिक्षक म्हणून बालकामध्ये मुलभूत हक्का विषयी जागृती तुम्ही कशी विकसित कराल ?